

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>		Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.	Egy hónapra — . . . 80 . . .	
Félévre . . . 3 . . .	<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Negyedévre . . . 1 . . . 50 . . .	Egész évre . . . 10 frt — kr.	
Egy hónapra — . . . 60 . . .	Félévre . . . 5 . . .	
<i>Helyben házhoz hordva:</i>		Negyedévre . . . 2 . . . 50 . . .
Egész évre . . . 8 frt — kr.	Egy hónapra . . . 1 . . .	
Félévre . . . 4 . . .	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>	

Ébredés és lethargia.

Még napjainkban is a nagy francia forradalom vezérelvéül és fő céljául sokan a dinasztikus és kormány kérdés megoldását, a visszaélések megszüntetését, a polgári jogoknak a társadalom minden osztályára egyenlően való kiterjesztését tartják: Tulajdonképeni fő célja azonban nem az volt, hanem a keresztény hitnek kiküszöbölése; szóval: a nemzet elkereszténytelenítése.

Jól tudván azt, hogy a »kié az ifjuság, azé a jövő«; tervüknek kivihetése végett, Spárta példáját utánozva, kimondták, hogy a nevelés és oktatás kezelése a család és egyház kizárásával, az iskolák kizárólagos és legfőbb vezetése az állam által kezelendő; és ez az állam természetéből folyó kizárólagos államügynek tekintetik.

Az állam, a forradalomtól iskola-mesteri oklevelet nyervén, az egész vonalon megkezdte az állami oktatást Isten és vallás nélkül.

Kedvet kapott ehez a vén Európa többi állama is, és ma mindenütt el van terjedve az állami oktatás.

Hogy francia országban minő »fényes« (?) eredményeket ért el, láthatjuk az anarchisták, a vörös szocialisták működéséből, viselkedéséből.

Bizonyosan ezen »fényes« eredmény látása adta ajkaira a kereszténység elleni által annyira magasztalt Spenczer Herbert bölcsésznek a következő józan gondolkodásra valló szavakat:

»A szellemi műveltségtől erkölcsnemesítő hatást várni, holott a tények világosan ez ellen szólnak, már magában véve is nagy sületlenség. Micsoda összefüggés létezhetik a szavakat jelentő írásjegyek csoportoknak megtanulása és a magasabb fokú kötelességérzet kifejtődése között?

Képzeltető-e, hogy ama könnyűség, a melylyel valaki a hangokat fennaka-

dás nélkül jegyekkel kifejezheti, egyszerűsmind a jónak gyakorlására is fogja buzdítani?

Avagy talán rokonszenvet ébreszt az egyszerű tudása és az osztásiszám-művelet ismerete az emberi szívben s a felebarátnak kárára törő szándékot elnyomja?

S ki hiszi, hogy a helyesírási gyakorlatok, és nyelvtani elemzések képesek az igazságosságérzetét fejleszteni vagy pedig a földrajzi ismeretek az igazság iránti tiszteletet fokozni? . . . Azon hit tehát, hogy a tankönyvek és tudományos olvasmányok az erkölcsöket megjavíthatják, korunk babonái közé tartozik.

Talán e szavak voltak befolyással a jelenlegi francia kormányra; de inkább hiszem, hogy az a társadalmi felfordulás, ami jelenleg francia országban uralkodik birták reá a kormányt azon intézkedésre, amelyet egyik budapesti lap a következő hirben ad tudtunkra:

»Párisból telegrafálják: *A minisztertanács elhatározta*, hogy a baccalaureatus (érettségi bizonyítvány) megszerzésére szükséges tárgyak közé *ismét fölveszik a hit- és erkölestant*.

Tehát egy viszonylagos századnak kellett lezajlania, hogy a magát minden vallástól függetlennek hirdető francia kormány belássa azt, hogy vallás nélkül nevelni, s az embereket jó erkölcsökre vezetni lehetetlen!

Belátták hát végre azt, hogy a vallástól megfosztott, istentelen társadalom, csak a haza és nemzet felforgatására vezet! . . .

Csakhogy most ám nehéz lesz begyógyítani azokat a vérző, mély sebeket, melyeket a nemzet testén a vallástalanság ütött!

Ime! a francia kormány kezd ébredezni abból a veszélyes álomból, amelybe egy század óta ringatta őt a szabadkőművesek hada?

És nálunk? . . . Szegény hazám! Itt

ismét érvényesül a közmondás: »maga kárán tanul a magyar«! . . .

A modern elvekkel szaturált kormány, és forradalmi nevelés tudomány hívei ez előtt körülbelül egy évtizeddel megfosztották a vallást még attól a nimbusától is, amelylyel még az iskolákban birt, hogy kötelező tárgya volt a hittan az érettségi vizsgának! . . .

Igy a vallásoktatást, s a még annyira mennyire megmaradt vallásos befolyást az ifjuságra, ezen intézkedéssel teljesen megbénították a középiskolákban is, nem volt elég, hogy a felsőbb iskolák azt már teljesen nélkülözték.

Ennek üdvös (?) eredményét a szülők tudnák legjobban elbeszélni, s a tények, a családi társadalmi állapotok mutatják!

S még tetejébe ennek a külföldet majmoló bölcs (?) magyar kormányzat keresztül hajszolta az új vallás politikai törvényeket a parlamenten; a jelenlegi ügyefogyott miniszterium meg nyakra-főre gyártja az életbeléptető rendeleteket, azon vallás-ellenes törvények életbeléptetésére, amelyek Franciaországban azokat a sajnos és gyászos eseményeket szülték, amelyek ellen most a minisztertanács ismét a régi védbástyához, a régi, kipróbált támaszhoz, a valláshoz folyamodik.

Ott belátták a vallástalanság káros, nemzet-bomlasztó, egyenetlenséget, fejletlenséget szülő hatását; . . . a mi államhatalmunknak a szemén vastag hályog van, s abba a hálóba akar belekerülni, abba a hinárba sülyed bele, a melyből másutt már kézzel-lábbal kieviczkélni, ki menekülni főrekednek!

Hiába, nem fog rajtuk az okos szó, akkor ébrednek fel majd, mikor már nagy baj lesz!

De már akkor késő lesz!

Tanuljunk a francziáktól, adják vissza a vallásnak az ő üdvös befolyását egyénre, családra, társadalomra egyaránt, nem hogy még jobban gyöngítsék azt!

Br. L.

Fiat applicatio.

XIII. Leo pápa 1892. évi június 22-én levelet intézett a grenoble-i püspökhöz, melyben többek között ezeket mondja, természetesen a franciaországi viszonyokra vonatkozólag:

»Persze, vannak és mi sajnálattal konstatáljuk ezt, akik jóllehet erősen bizonyítgatják katholicizmusukat mégis azt hiszik, hogy fel vannak jogosítva az egyház feje által kitűzött irány ellen fellázadni, azon ürügy alatt, hogy politikai irányról van szó. Azonban ezen téves állításokkal szemben összes, előbb kiadott leveleinket teljes sértetlenségünkben fentartjuk és ismételtten mondjuk: Nem, és minden kétség ki van zárva, mi nem akarunk politikát űzni, a mint azonban a politika szoros kapcsolatba kerül a vallási érdekekkel, a mint az jelenleg Franciaországban történik, akkor, ha valakinek, úgy a romai pápának áll jogában megállapítani a magatartást, mely a dolgok legmagasabb czélját magukban rejlő vallási érdekeket hathatósan megmentheti.«

A politikai helyzet.

Laptársunk a »Nemzeti Újság« a fenti czím alatt a következőket írja:

A magyar nép most nem politizál, hanem arat, habár sajnos, az időjárás nem igen kedvez az aratásnak, hanem sokban hátráltatja a mezei munkát. Mindazonáltal a politika sem szünetel teljesen, bármennyire igyekeznek a kormány a kényesebb kérdések elől kitérni. A miniszter urak a mennyiben nem fürdőznek, a napi teendőik végzésére szorítkoznak s egymásnak csakugyan ad elég munkát az egyházpolitikai törvények végrehajtásának előkészítése.

A mi a jövőt illeti, a kormány a legjobb reményekkel biztatja magát s azzal az optimizmussal, melyet a hatalom élvezete szokott kelteni, festi ki magának terveit az őszi ülészekre. Meg van győződve, hogy minden nagyobb baj nélkül fogja megélni a jubiláris esztendőt, mert a főrendiházban nagyobb nehézséggel többé találkozni nem fog, szélsőbali szövetségei támogatásával pedig a képviselőházban is elvárható fejérel minden veszedelmet.

A kormánypart legeslegnagyobb része s

vezértagjai ez idő szerint távol vannak ugyan a fővárostól, de sok tünet arra vall, hogy nem mindnyájan osztoznak báró Bánffy Dezső jelzett optimizmusában. Ők nem felejtették el, hogy most egy éve a Wekerle-kormány épp oly rózsásnak fogta föl a viszonyokat, pedig nemsokára kitűnt, hogy a legalaposabb csalódásban ringatta magát.

A mult esztendei események komoly tanulságainak benyomása alatt a kormánypart higadtabb köreiben bizonyos nyugtalansággal néznek a további fejlemények elé s egyáltalán nem tudják elképzelni, hogy báró Bánffy Dezső lehetne a jubiláris esztendő miniszterelnöke.

A helyzetet ma épp oly zavarosnak, ki nem forrottának látják, mint most egy éve s komolyan számolnak a lehetőséggel, hogy a kormány még az őszi gyökeres átalakuláson megy át s olyan kombinációk, melyeket ma a közvélemény kizártaknak gondol, a parlamenti ülészek megnyitása előtt igen határozott alakban fognak előtérbe lépni.

Annyi bizonyos, hogy a kormány részéről nyivánuló optimizmus pártja komolyabb köreiben nem kelt megfelelő visszhangot, hanem ellenkezőleg folyton kételyvel találkozik.

Ez idő szerint nem várnak ugyan változást, de hogy az ősz meglepetéseket, még pedig a hatalom mostani birtokosaira föltette kellemetlen meglepetéseket fog hozni, azt legalább mint komoly lehetőséget, már most számba kezdik venni.

Nyittról, a mintaválasztások hazájából.

A nyitrai választókerületnek a magyar közigazgatás pártatlanságában megbízó polgárai panaszt emeltek a központi választmány előtt. Panaszolták, hogy S u l y o v s z k y Dezső a második nyitrai művelő elnöke a szavazatokat ifj. gr. Z i e h y Jánosra minden törvényes alap nélkül rosszhiszeműleg be nem irta s így megfosztotta őket alkotmányos jogok gyakorlásától. Bizonyítékul felkinálták a szavazók névjegyzékének és az elutasított szavazók jegyzékének összehasonlítását, a mely okmányok a választási jegyzőkönyv törvényes mellékleteit képezik. A felszólamlások a közigazgatási bizottsághoz tétettek át, mint fegyelmi forumhoz, mert a súlyos vádat emelő felszólamlás egyúttal fegyelmi feljelentést is képez. A közigazgatási bizottság erre sommás végzést hozott s erre a z e l k észített **blankettán** a következőkről értesíti a felszólamlókat:

»A felszólamlás, mint vizsgálatra és további eljárásra nem alkalmas, főtétetik és mindentovábbi eljárás mellőztetik, mert felszólamló a választói jogtól való állítólagos megfosztásnak, a megtorlandó esekeménynek tényálladékát elő nem adja, semmi oly adatot nem igazol, de beadványában részletesen előadni meg sem kísérel, melynek alapján az eljárás és különösen vizsgálat a panasztól ügyben elrendelhető volna. Általánosságban tartott felszólamlás pedig hivatalos ügyben eljárás alapját nem képezheti.«

Ez a nyitrai megyei közigazgatási bizottságnak, mint eskü alatt hivataloskodó fegyelmi hatóságnak az igazságtétele. Ott vannak a listák; de ezek csak arra szolgálhatnak, hogy egy mandátummal gyarapítsák az árulkodó pártot.

Merénylet Sztambulov volt bolgár miniszterelnök élete ellen.

A politikai fanatizmus és hálátlanság elriasztó hírt vesszük Bulgáriából. Merényletet követtek el az elvakitott és félrevezetett bolgárok az ellen, a férfi ellen a ki lángoló hazafiságától és politikai éleslátásától vezéreltetve egész erejével és hatalmával megakadályozni törekedett, az Oroszországgal való kibékülést s élethivatásának tekintette hazáját az éjszaki kolosszustól teljesen függetleníteni. Ez a nagy politikus, a ki méltán nevezhető Bulgária Bismarkjának, áldozatul esett azon czélt és irányt tévesztett politikai iránynak, mely Bulgária üdvét Oroszországban keresi s ennek érdekében kész legnagyobb árt is feláldozni. Vajha a nagy politikai martir kiomló vére megvilágitná az eltévelyedett bolgárok elméjét, ez volna a legjobb gyógyír azokra a sebekre, melyeket Sztambulov azért kapott, mert igazán szerette hazáját.

A részletek a véres esetről a következők:

Szófia, jul. 15.

Sztambulov ma este merényletnek esett áldozatul. A merénylők *három törzsurást* ejtettek Sztambulovon. Egyéb híreket még nem tudhatam meg.

Szófia, jul. 15.

Sztambulov ma délután — úgy látszik — politikai gyilkosságnak esett áldozatul. Az utcán négy ember megtámadta és revolverlövésekkel és törzsurásokkal életveszélyesen

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A zöld Traun mellől.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Ischl, 1895. július 1.

»Wenns regnet in Ischl, man setzt sich an das Tischl, und schreibt...« *)

Und schreibt, da mit?! Ha őseim azok közül valók lettek volna, akik száraz lábbal keltek át ama bizonyos tengeren, azt írnám, hogy így meg úgy láttam Ischlt viszont, de így igaz ker. kath. éhietelenséggel bevallom, hogy ez a remek alpesi táj, ez az Istenáldotta vidék, Salzkammergutnak e földi paradicsomnak annyi bája, szépsége, mind-mind új előttem. Irhatnám, ha rávinne a lélek minő hasonlatosságok, minő különbségek vannak Ischl és a soha nem látott száz schweizi, meg igazi schweizi tájak között, de így bevallom, hogy »esapöt, papot mindent feledve« mint Csokonai Vitéz Mihály, hajoltam ki a fényes kupé ablakán, midőn a szebbnél szebb, mélyzöld színű erdők bársonya felett elővillant a Traunstein kéklő merész sziklaorma; hogy az elragadtatás gyönyöre fogott el, midőn e remekszép hegyet egyszerre teljes nagyságában, merészségében pillantám meg e kies villaváros e bájos Gmunden, meg az ezerszerte bájosabb Traunsee zöldes kék tükre fölé emelkedni.

Itt kékebb az ég, zöldebb a mező
Zengőbbek a dalok...

*) Ha esik Ischlben, asztalhoz ül az ember és ír (mert hogy ha szép az idő, világos, hogy okosabbat is lehet tenni.)

Hogy minden szép oly rövid ideig tart! alig gyönyörködtünk az alattunk viruló rét, lombos eserjék smaragd pompájában, a tó kékeszöld remek színében, a tó tulsó partján kéklő hegyek igéző profiljában, egy alagut sütsétsége vesz körül.

A derengő homály után elővillanó fény ugyan még bájosabb képet tár elénk: a tóba mélyen nyullik be egy zöldre sziget; a barátságos lombátorokkal előkandikáló házaeskák fölé templom emeli karesu tornyát; kis gőzhajó hasít fodor barázdát a víz tükörsima felületén; szállongó madárkák legyintik szárnyukkal a hullámokat; de megint elragad vonatunk előtt egy domb sötétzöld lombjai mögé, majd ismét folyosó sötétségbe. Valóban alig lehet meglepőbb, elragadóbb valami, mint e gyönyörű tó el-eltünő, majd visszatérő képe, hát még mikor lebegő sajkák jelennek meg hullámai fölött; áhítatos nép emel száz meg száz lobogót; a legszebb eselnakon mennyezet alatt tartja Isten szolgálja a legszentebbet; száz meg száz ajakról fölhangzik a fölmagasztosult imádság melódiája:

Szent vagy Uram szent vagy...

Egétörő esuesoknak, kéklő víztükörnek ragyogó azurkék égnek pompája: mi vagy te azon látvány szépsége mellett midőn a föld legnemesebb, legszebb virága, az ember mind e látható szépségek bájába el nem merülve, hanem azok szépsége szárnyán fölemelkedve lelkevel a láthatatlan, el nem mulandó szépség honában lakozik!

Mikor e kedves tavat elhagyja a robogó vonat, mely jó darabig tartott vele hogy vissza visszanez a szépségtől ittasult szem; vágyódásával hányszor repül oda a lélek! Pedig ked-

ves szép vidék az is, ahol most haladunk. A tiszta, zöld Traun folyó habja mellett magas erdőkoszoruzott hegyek táján futunk keresztül, míg el nem érünk ama véghetetlen kedves völgykatlanba ahol száz meg száz villa mosolygó képe mutatja, hogy ez az üdülés, a gyógyulás, nehéz hosszú munka után edes a pihenés tanyája! Üdvözlégy tiszta kis folyók, smaragd pázsitokkal szegett patakoeskák, ölelkező lombhoronákkal ékes hegyek völgyek hona! Adj nyugalmat pihenést békét, adj boldogságot minden emberfiának aki öledbe siet, hegyeid vizeid levegőd jóvoltában bizva; de adj boldog pihenést annak a szegény jó öreg embernek aki koronákkal terhesült, balsorsujtotta fejét a te kebeleden hajtja le nyugalomra!

Megérkezünk Ischl legelső szállója elé; arany betűkkel ragyog fölötté: Kaiserin Elisabeth.

Az oszlopos fényes vestibule aranyozott plafondján is az »ö« monogramma tündöklök, fehér mellszobra, az ifjuság első bájában tündeti elemek. Európa legszebb, de boldogtalan fejedelemasszonyát, egy vigasza, egy támasza maradt csak; őh bizonyára hozzá is fordul a bánat, a nehéz gondolatok óráiban; nos az ő ajakáról ellesett fohászszal várjuk. Mi is ez első, furdó elmékedésünket:

»O breite deine Arme aus
M a r i a die wir grüssen!
Leg' schützend sie auf dieses Haus
Im Thal zu deinen Füßen;
O segne dieses kleine Nest
Mag rings der Sturm noch wüthen
In deinen Schutze steht es fest
Voll Gnaden wirst du's hüthen!«

Giulio Luncasproni.

megsebesítette. Sztambulov még eddig nem halt meg, de állapota, úgy látszik, reménytelen. Sztambulov kíséretében Petkov volt. A merénylet nagyon népes utcában történt.

Szofia, jul. 15.

A Sztambulov ellen elkövetett merénylet híre az egész városban valóságos riadalmat keltett. Mindenki tudta ugyan, hogy a volt miniszterelnöknek sok politikai ellensége van, de azt még sem hitte senki sem, hogy fanatikus ellenségei gyilkos merényletet kövessenek el ellene. Ugy látszik, hogy a merénylők előbb bevárták a Pétervárra küldött bolgár deputációtól érkező híreket és csak miután arra számíthattak, hogy Oroszország megint kegyeibe fogadta a bolgárokat, így merték Sztambulov ellen a gyilkosságot elkövetni. A merénylők neveit még eddig nem tudhattam meg; azt hiszik, hogy az oroszbarát párt által megvásárolt emberek. **Petkov**, a ki Sztambulovot sétáján kísérte, **a merénylőkre akarta magát vetni, de ő is törzsúrast kapott és semmit sem tehetett Sztambulov megmentésére.**

Bécs, jul. 15.

Az itteni bolgár ügyvivő éjjelkor értesült a Sztambulov ellen elkövetett merényletről; bővebb részleteket nem kapott; értesülése csak azt mondja, hogy **Sztambulov állapota nagyon aggasztó.**

Szofia, jul. 15.

Sztambulov a gyilkos merénylet után eszméletlenül összerogyott; barátai lakására szállították, hol négy orvos ápolja. Az orvosok **nagyon aggasztónak** mondják állapotát; **két golyó testébe furódott: a törzsúrástól is kettő nagyon veszélyes.**

Néhány szó a nagyváradi tervekhez.

Nagyvárad városnak minden irányban haladását majdnem gőzerővel előmozdítani sürgetik több oldalról s oly türelmetlenek némelyek, hogy a beadott különböző tervek áttanulmányozására alig engednek időt a szakközvegeknek.

Sok szép tervet sorolnak fel helybeli lapjaink, melyek mindegyikének létesítése bizony nagyon is kívánatos volna, csupán egy hiba van a szép és üdvös tervek készítőinél, nem veszik tekintetbe a város pénzügyi helyzetét és nem tekintik a minden irányban kiható nehéz megélhetési viszonyait a város adózó polgárainak s ha a városi szakközvegek minden körülményt látva vetve, igen nehézkesek a temérdek pénzbe kerülő újabb és újabb terveknek a képviselő testület elé terjesztésében; komolyan véve ezért csak dicsőretet érdemelnek.

A sok szép terv közül vegyük elő első sorban azokat, melyeket az elkerülhetlenség tár elének.

Menjünk csak egy kissé túl a város központjában, azonnal be fogjuk látni, hogy első teendőül a gyalog és kocsis utak rendezésére vagyunk utalva, mert mindazon polgárok, kik a város szépítését, közegészségét, közművelődését és jó hírnevét megtartani, ápolni és fejleszteni óhajják, kénytelenek belátni azt, hogy azon város, a mely egy nagy megye központját képezi, hol annyi mindenféle hivatal és tanintézet van, annak nemesak a központját kell városi színezettel ellátni, de egész területének, a központhoz fokozatosan hasonló színezetet kell adni.

Miként illeszthető közegészségi viszonyaink közé az ugynevezett rétségi város résznek teljesen a tövében évtizedek óta oda lerakódó ganj és szemétdomb még ma is?

A közép és külvárosok elhanyagolt gyalogjárda, melyek nagyobb részét ha maguk a háztulajdonosok nem töltönek fel, térdig érő sáron és gödrökön keresztül kell az ott összefutott mindenféle lé bűzhödt pocsolnyában gázolni.

Ugyanazon utcákon a kocsitakat is oly karba kellene hozni; hogy azok télen és nyáron egyenlően járhatók legyenek, nem úgy mint a Lakatos és N.-kút-utcákról a már nagyban kiépült prongyra ma is még a hajdan víz által kimosott gödrökön és feneketlen sárral telt mélyedéseken történik.

Hasonló utcája van Váradnak legalább ötven, hol a városnak éppen olyan adózó polgárai laknak, mint a központon s ha a körülmények kijebb szorították is ezen polgárokat a jövedelmezőbb központtól, de éppen olyan joggal követelhetik gyalog és kocsis utjaik jó karban tartását, mint a központon lakók s így csak dicsőretet lehet a város azon tisztviselőinek gondolkodását, kik a hangoztatott egyéb szépítési és építkezési tervekkel előbbre valónak tartják a kijebb eső utcák útjainak rendezését.

Felhozott többek közt mint egyik legsürgősebb teendő és legfontosabb kereskedelmi érdeként az is, hogy az összes vásárteret át kell vinni a kommandáns rétre.

Nem lehet helyeselni ezen nézetet, mert midőn a város több évi tanulmányozás után, igen nagy gonddal és költséggel berendezte a mostani ló és szarvasmarha vásárteret, azt nem felületes elhamarkodással tette, s nem azon szándékkal, hogy az oda befektetett ezreket néhány év múlva az enyészetnek adja át, de azon szándékkal, hogy ha a szükség kivánná, ottan a Körös folyó felőli oldalon, a sertés vásárteret is megtalálhassa.

Igen helyesen jár el tehát a városi hatóság ha egyesek érdeke fölé helyezi a közérdeket s nem szórja könnyelműen a város pénzét, sőt ha a közérdeket vesszük tekintetbe, akkor mielőbb a széles utcáról a vásártérre átjáró harmadik hidat kell kiépíteni a célból, hogy az egész Érmellék és Sárrett, azon közlekedések és ne kénytelenítessék a város főutcait végig piszkoltatva s a járó-kelők veszélyeztetésével hajtani a városon keresztül gulyáit és nyájait, hogy a vásártérre juthasson.

Nem hiszem hogy akadna egyetlen polgára is a városnak, ki a többször felsorolt építkezések és szépítéseknek ellensége lenne, ha a város azon anyagi helyzetben volna, hogy azt újabb megterhelhetés nélkül megtehetné, de a midőn azokat csak a polgároknak különben is már nagymérvben kiapasztott zsebeikből tehetné meg, ekkor kötelessége minden higgadtan gondolkodó városi tisztviselőnek és bizottsági tagnak oda törekedni, hogy az adózó polgárok anyagi ereje ne áldoztassék fel az idealizmusnak vagy fényűzésnek, hanem a polgárok megélhetése tekintessék első sorban, sőt oda kellene inkább minden erővel törekedni, hogy az elpusztult szállók és beállott egyéb közgazdasági viszonyok változtatásával úgy is nagy jövedelemtől elesett polgárok sorsán akként segítsenek némileg, hogy a város kiadásai oda apasztassanak, hogy a polgárok legalább közköltővel ne terheltesse meg, nehogy a már is túl magas közköltőt még emeljék. Sz.

NAPTÁR.

— Julius 17. —

Szerda, Róm. kath. Elek. Prot. Elek. Gör. kel. július 5. Márta. Izr. S. Pincas 25.

Nap kel 4 óra 9 p., nyug. 7 óra 30 p. Hold kelte 11 óra 43 p. nyug. 3 óra 13 p.

Július 20. A függetlenségi és 48-as párt nyári mulatsága. " 21. A tenkei intelligencia táncmulatsága a város közvetlen közelében fekvő nagy erdőben.

A királyné Bártfán.

A bártfai fürdő zsúfolásig telt meg a felső vendég tisztelőire. Magyarország minden részéről érkeznek látogatók, hogy a királyné körében tölthessenek napot és láthassák a felső asszonyt, aki reggelente teszi meg erdei sétáját a fenyvesekbe.

A királyné nagyon megkedvelte a regényes vidéket, melynek minden útja, fordulója ragyog a tisztaságtól és rendtől, de még jobban a természet nyújtotta panorámát, mely tiszta időben megkapó.

Az időjárás változó, hol borus, hol napsugaras; tegnap hideg volt. A királynét ez nem akadályozza sétáiban, csak kíséretét nem viszi magával. Mikes grófné és a főudvarmester ilyenkor a városba hajtának, melyet nagyon megkedveltek és bártfai spezialitásokkal megrakott kocsi térnek onnan vissza.

Utjaiban a királyné természetesen nem mellőzheti az esetleges találkozásokat; de a fürdőközönség meg tudja találni a formát; nehogy — a felső vendéget valami mód megsértse.

A parasztemberekkel nagyon szeret a felső asszony beszélgetni. Ilyenkor látszik nemes kedélye, jó szíve.

Tegnap a királyné egy favágó családdal találkozott az erdőben.

— Jó reggelt — mondta a királyné s melléjük ülve, beszédbe elegyedett velük. Az ismeretlen hölgy résztvevően hallgatta a család panaszait, s végül magához intette a házaspár gyermekeit, kik nem messze onnét virágot szedtek. Egy feketeszemű fiút a királyné megsimogatott, s az odanyújtott eszék jutalmául pénzdarábot csusztatott kezébe.

Mindezt oly egyszerűen cselekedte, hogy mikor két nap múlva a favágónak tudtára adták az ismeretlen nagylelkű asszony kilétét, ez így kiáltott fel:

Lehetetlen! A mi királynénk csak nem öltözködik ily egyszerűen!

Legutóbb egy séta alkalmával Mikes grófné felmentette a Lillafüredet is. A felső asszony erre megemlítette, hogy ő is szeretné a helyet megtekinteni, melyről sokat hallott. A király maga volt az, aki Lillafüredet felfedezte. 1857-ben pár napi miszkolci látogatása alkalmával fényes kíséretével, »Hámorba« rándult és a gyönyörű tengerszem a »Taj« partján egy hatalmas vasoszlopon vannak megörökítve még mai napig is azon feledhetlen szavak, melyek az igéző szép tájkép láttára ő felső ajkáról elröppentek, mondván: »Ime, uraim, a valóságos magyar Tempe!« Ezt az istenáldotta kis darab magyar földet Bethlen András gróf volt földmívelési miniszter — klimatikus gyógyhelyet kontemplálván — nyaralóteleppé alakította át és »Lillafürednek« nevezte el. A kincstár tulajdonát képező telket ugyanis négyszög méterenkint néhány krajczárnyi vételárért azon föltétel alatt engedte át magánosoknak, ha ezek egy év leforgása alatt nyaralókat építenek. Ma a kincstár által a telep közepére épített kétemeletes díszes vendéglő körül már szebbnél-szebb nyaralók emelkednek.

Tegnap egy kovácsműhely előtt ment el a királyné, ahol egy kovács egy makranczos lovat patkolt. A kovács nehezen boldogult a paripával, s káromkodva folytatta munkáját.

A királyné közlőre figyelte a jelenetet. Mikor a kovács dühében oldalba rugta a lovat, a királyné így szólt:

— Kedves barátom, mért bántja a szegény állatot? Hisz ez is az Isten teremtménye. Bizonyára maga is volt rossz kedvű, s ki tudja, mi baja a lónak.

*
A fürdőhely igazgatósága természetesen mindent elkövet, hogy a felső vendég jól érezze magát. Egyéb ünnepek mellett július 20-án a fürdő igazgatóság meghívására fővárosi művészek fognak hangversenyezni Bártfán. A hangversenyben Ábrányiné Wein Margit, az operaház művésznője és Polányi Elemér lépnek föl. Ábrányiné asszony a fiatal nemzedék újabb dalaiból is bemutat néhányat. Polányi Elemér klasszikus darabokon kívül több új eredeti szerzeményét zongorázza.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Urí-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiacz.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A katonai barakok:** ügyében a honvédelmi miniszter tegnap leiratott intézetta város közönségéhez, melyben értesíti, hogy a cs. és kir. közös hadsereg is a magyar királyi honvédség tartalékosainak, valamint az összpontosítá-

sok alkalmával beszállásolandó osztályoknak elhelyezése céljából barakok előállítását kívánatosnak, és a szolgálat érdekében állónak tartja; miért is a város közönségének ily barakok építése iránti ajánlatát a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg elfogadja. A barakok a közös hadsereg és honvédség részére külön-külön volnának előállítandók, — mivel fegyvergyakorlataik stb. legtöbbszörre összeesnek, és pedig amazok részére 1100, s emezek részére 1000 legény számára. A térítési díjak a barakokban tényleg elhelyezett legénységnek és a beszállásolási napok száma után a következőképen fizettetének: a) a hajlékért 1 kr, b) a butorért (melyhez a fekvő szalma is tartozik) 0.2 kr, és c) a fűtés-, világításért 1.3 kr, tehát összesen 2.5 kr fejenként és naponként. Tudatja továbbá, hogy felszereltágyak a katonai igazgatás által a barakok részére ki nem adhatók, csak takarók, szalmazsákok és fejpárnák, ezek is csak a rendelkezésre álló készlet arányában; ha pedig a város a b) és c) pontok alatt felsorolt szolgáltatásokra nem hajlandó, akkor csak a hajlékért járó 1 krajczár fog fejenként naponként fizettetni. Tudatja végül a honvédelmi miniszter, hogy sem ő, sem pedig a közös-hadügyminiszter szavatosságot nem vállal arra nézve, hogy a barakokban tényleg elhelyezendő legények száma a férőhely egység számával mindenkor megegyezzen, hanem az kisebb és nagyobb is lehet, mely utóbbi esetben a barakokban el nem helyezhető legénység a lakosságnál lesz beszállásolandó; miért is felhívja a közönséget, hogy az ügyet vegye fontolóra s abban mielőbb határozzon s igenlő esetben a 7. számú hadtest, valamint az I. honv. ker. parancsnoksággal lépjen érintkezésbe.

*** Hohenlohe főudvarmester beteg.** Bécsben ma az esti órákban az a hír terjedt el, hogy Hohenlohe lovassági tábornok főudvarmester néhány nap óta beteg. Hohenlohe herceg a múlt héten Karlsbadból visszaérkezett Bécsbe s stájerországi birtokaira akart utazni, de le kellett mondania tervéről, mert az orvos rendelkezése ágyba kellett feküdnie. Tudósítónk értesülése szerint a herceg állapota igen komoly. Tekintettel a főudvarmester magas korára és szenvedő állapotára a család azt óhajtja, hogy Hohenlohe herceg mondjon le magas méltóságáról. Utódjául állítólag Lichtenstein herceg főlovászmestert szemelték ki.

*** Jubiláló apátplébános.** Szép jubileum színhelye lesz Kecskemét városa e hó 23-án. E napon tölti be ugyanis Bogyó Pál apátplébános születésének 75-ik, áldozásának 50-ik és kecskeméti lekipasztorkodásának 25-ik évét. A kecskeméti róm. katolikus egyház az egész város lakosságával egyetemben nagyban készülődik a köztisztelőben álló apátplébános ünneplésére.

*** Egészségügyi biztos Nagyváradon.** Dr. Miskolczy Imre közegészségügyi felügyelő tegnap városunkban érkezett, hogy Biharvármegye községeit személyesen megvizsgálván tapasztalatairól a miniszteriumnak jelentsen.

*** A bécsiek zarándoklata Máriaczellbe.** Tisztán férfiakból álló zarándoklat indult vasárnap Bécsből Máriaczellbe. Több mint ezeröttszáz férfi vett részt benne. Két külön vonat vitte őket, de sokan közülük a rendes 7 órai vonatra maradtak. A zarándoklat vezetője P. Ábel jezsuita volt. Az elindulás előtt a lazaristák templomában misét hallgattak, melyet a nuncius végzett. Hétfőn délelőtt valamennyien elvégezték gyónásukat és áldozásukat s utána meghallgatták P. Ábel lelkes prédikációját, melyben hithűségre, vallásuk tanításához való ragaszkodásra buzdította őket. A zarándokok üdvözlő sürgönyöket küldtek a pápának, a királynak, Valéria és Immaculata főhercegnőknek Gruscha bibornoknak stb. Rómából hamar megérkezett a válasz, mely a következőleg hangzik:

»A pápa teljes szívéből adja áldását a Mária-Czellbe zarándokolt bécsi kath. férfiakra, családjaikra, hazájuknak és szülővárosuknak ügyeire.«

A zarándokok kedden utaztak vissza Bécsbe.

*** A Sáfrád-féle ház sorsa.** Ma délután fog a Sáfrád-ház felett határozni a tanács által kiküldött szakértő bizottság helyszíni szemle alapján. Hogy minő áldozatokba kerül a helyreállítás s mikép lenne legjobban értékesíthető? Természetesen a javaslat felett majd a közgyűlés fog dönteni.

*** A belügyminiszter és Janku.** A belügyminiszterium tudvalevőleg eltiltotta azt a gyűjtést, melyet oláh agitátorok a Janku-szoborra indítottak s lefoglalja a begyűlt pénzeket, mert semmiféle országban nem engedhető meg olyan momentumok feiállításai, melyek államellenes izgatásokra alkalmasak. A tilalom természetesen elkeserítette az oláh agitátorokat s a nagyszobori Tribuna tehetetlen dühében a következő támadást intézi a miniszter ellen:

»Neked (t. i. Jankunak) ne emeljünk emlékszobrot azért, mert egy magyar miniszter nem akarja?! De hiszen akkor mi nyomorult emberek volnánk, kik arra sem vagyunk érdemesek, hogy a te sírod felett megnőtt fűszálat megcsókoljunk. De kicsoda egy magyar miniszter? Ember, aki meghal! Mi pedig nép vagyunk, aki élni fogunk és urai leszünk azoknak a helyeknek, a hol őseink sírjai vannak és a hol vitéz férfiakkal bírnak! . . . Mi a miniszter hatalma? A zsandárok!

Te Janku! tönkre tetted azoknak hadseregét . . . és te a mi körünkből származtál. Még vannak életben azok közül, akik a te oldadat mellett harcoltak, másokat pedig öledben hordoztál. Hát mi feledkezzünk meg rólad és mi oltárt se emeljünk sírodnál, mi bosszúlatlanul hagyjunk tégedet? . . . Akkor bizony arra volnánk érdemesek, hogy örökre néhány bűnös kormányozzon bennünket.«

*** Halálozás.** Jankovich Jánosné született Elekes Katalin, Jankovich János fürdő gondnok neje hosszas szenvedés után f. hó 16-án elhunyt, temetése f. hó 17-én Szerdán délután 4 órakor lesz a Biharvármegyei közokmányból.

*** Az új tűzérési laktanya.** A tűzérési laktanya építése ügyében kibocsátandó árlejtési feltételeket s költségvetést a szakértő bizottság. A költségvetés szerint a laktanya építése 555 ezer frtra van előirányozva, melyből azonban 10—15 százalék engedmény várható; a katonai kincstár által évenként megtérítendő összeg 23500 frtot tesz ki. A feltételek közé felvette a bizottság, hogy a vállalkozó 1896. év őszén a laktanyát teljesen felépíteni, 1897. év elején pedig a mázolási, meszelési stb. kisebb munkálatokat befejezni köteles, hogy 1897. május 1-jére a katonai igazgatásnak átadható legyen.

*** Vadászterület bérbeadás.** Lók község vadászterületének bérbeadása napjára a főszolgabíró július hó 28-ik napjának d. e. 10 óráját tűzték ki Lók községhezánál.

*** Végzetes lórugás.** Tóth László kecskeméti ügyvéd a minap Csongrádon volt végrehajtáson. Visszafelé jövet Fegyeházán megpihentek és megittak a lovakat. Mikor tovább akartak indulni, az ügyvéd felült az első ülésre a kocsis mellé. Abban a pillanatban az egyik ló felrugott. A rugás az ügyvéd arcát érte, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy a lópatkó egész arcát összehasogatta, orrát bezúzta, egyik szemét kiütötte. Valószínűleg agyrázkódást is szenvedett, mert eszméletlen állapotban vitték a kórházba. Orvosai nem bíznak felgyógyulásában.

*** Közkórház beteg statisztikája.** Biharvármegyei közkórházának júniusi beteg forgalma a következő: összes ápoltak száma 474. Ezek közül meghalt 15, jelenleg is gyógykezelés alatt van 231, a többi részint teljesen meggyógyulva részint javulva, vagy mint gyógyíthatatlan beteg haza boesáttatott.

*** Öngyilkos egyetemi professor.** Turinból telegrafálják, hogy Müller József dr. egyetemi tanár ma agyonlőtte magát. A tanár hosszabb idő óta szívbajos volt s betegsége kergette a halálba. Müller dr. az irodalom tanára volt s egyúttal jónévű író.

*** Tézene.** A helyben állomásozó 37-ik gyalog ezred zenekara holnap szerdán 6—7 óra között a Bémer téren dezséri Bachó István karnagy vezetésével válogatott darabokat fog játszani a következő műsorral:

1. Szeglédy: »A csinos hadnagy« induló.
2. Meyerbeer: »Tinolira« operatörténete.
3. Verdi: »Agnus dei« Requiméből.
4. Bachó: »Virágról virágra« Polka.
5. Halevy: »A zsidónő« Opera első Fináléja.

6. Boito: »Nagy ábránd« Mephistofeles operából.

*** A magyar Kneipp sírkövére egy püspök.** Bende Imre nyitrai püspök ur, mint volt pazmanita s később felszentelése után, mint tanulmányi felügyelő, két ízben fordult egészsége ügyében I. b. Madva Ferenc néhai rudnói plébánoshoz, s akkor személyesen is meggyőződött a híres naturalista paporvos legendaszerű gyógyító tudásának alaposságáról. Most hogy megtudta a püspök ur, hogy a boldogult, a ki annyi sok jót tett egészen ingyen és önzetlennül. Nyitra Szucsányban, a tiszteletadás minden jele nélkül nyugszik a temetőben, megbizta az ottani plébánost, hogy díszes sírlemléket emeltessen a magyar Kneippnak, melynek költségeit a püspök vállalta el.

*** A város egészségügyi statisztikája.** A f. hó első felében vörheny 2, hagymáz 3, hűkhurut 1 és ronesölotoroklob 5 esetben fordult elő. Az elmúlt héten 15 fi- és 16 leány összesen 31 gyermek született, közöttük 7 törvénytelen; a születési arányszám 36 ‰. — Elhalt 32 egyén, közöttük 7 idegen; a halálozási arányszám pusztán a helybelieknél 29 ‰. 5 éven alól elhalt 15 gyermek, közöttük 6 törvénytelen. — Halva született 2 gyermek.

*** Nincs semmi új a nap alatt.** Egy kisebb társaságban a nagyváradi »Hunyadi« és »László«-malom ügyéről foly a társalgás.

— Hát csakugyan a »Hunyadi«-malom részvénytársaságé lesz a »László«-malom?

— Azt mondják, Garai ur és társai legalább így akarják.

A történelemben minden ismétlődni szokott szólt meg a kis társaság egyik tagja, egy magas rangú egyéniség a kit a »kegyelmes ur«-nak tituláltak

— ? ?

— Bizonyára tudják önök, hogy ez előtt mint egy 400 évvel Hunyady Lászlót Garai Nádor fejeztette le. Nos? Nem találják, hogy a történelem ismétli magát. Igaz, hogy Garai most bankár és nem nádor, »Hunyady László«, pedig csak malom.

A társaság az apergut igen találónak mondotta.

*** Ülések a városházán.** A város tanása ma délelőtt 9 órakor, a szépészeti és közlekedési bizottság pedig holnap s folytatólag holnap után d. u. ülést tart; a szakbizottság a városház építési terveit s az állatvásártér rendezésének kérdését fogja tárgyalni s tárgyainak fontos voltánál valószínűleg népes lesz.

*** Markotányos kerestetik.** A m. kir. szabdkai 6. honvédszolgálatvezető markotányost keres, mert szeptember 22—26-ig oly vidéken fog részint tartózkodni, részint átvonulni, a hol a vidék szegény s így az ételeknek nagyobb mennyiségben való beszerzése nehézségekre fog ütközni s így szükséges jó eleve gondoskodni arról, hogy Tenke környékén kezdődő hadosztály gyakorlatok alatt egy jómódu és megbízható markotányosa legyen, ki az ezredet az erdélyi zárógyakorlatokhoz B.-Hunyad felé is elkísérné; miért is arra kéri az ezredparancsnokság a város tanácsát, hogy egy-két jómódu megbízható egyént hozzon javaslatba, ki az ezrednél a fentírt időre a markotányos-ságot elvállalni hajlandó volna. Italmérést a leendő markotányos azonban csak az esetben gyakorolhatja, ha ezt az illető regalebélőktől megváltja.

* **Kath. misszionáriusok és a tudomány.** A francia földrajzi társaság Colin Jézus-társasági atyának Madagaskár szigetén tett megfigyeléseiért és szögmérési felvételeiért odaitélte a nagy arany érmet. Mint a társaság kiadott jelentése tudatja, a társaság elnöke április 19-én nyújtotta át az arany érmet a következő szavakkal: Főtisztelendő Atya! Ön egyidejűleg az Uristen és a tudomány érdekében fáradozik. Az ön apostoli munkálkodásait az ég megfogja jutalmazni; mi szerencsésnek érezzük magunkat, hogy a tananarivói csillagvizsgáló alapítóját és Emirnei térékének felvevőjét kitüntethetjük.

* **Sokszor gyanúsított emelnök.** Fánye Tógyer, ez a sokszor gyanúsított, de soha rajta nem esített emelnök ismét dolgot adott a rendőrségnek. Urszuly Mihályval mulatott egy Kert-utcai mulatóhelyiségben, ki nem csekély meglepetéssel vette észre elválásuk után, hogy 15 drb. telephon számla és 5 frt készpénze nyomtalanul eltűnt. Fánye mint rendesen tagad.

* **Változások a hadapródok ruházatában.** A hadügyminiszter elrendelte, hogy a gyalogsági hadapródiskolák növendékei az eddigi kék sapka helyett feketét kapjanak, hasonló a tiszthelyettesekéhez, sárga zsinórral. A rendelet tegnap lépett életbe, s a hadapródok már is az új sapkát viselik. Az új sapkával egyidejűleg az a változás is történt, hogy a kabátok ujjain eddig viselt arany zsinórt a rendelet értelmében eltávolították.

* **Napi-díjas állás.** A biharmegyei kir. tanfelügyelőségnek egy napidíjas írnokfelvételt; jelentkezni lehet a tanfelügyelői hivatalban folyó hó 19-ig, feltételek ugyanott megtudhatók.

* **Tolvaj szabó inas.** Szép reményekre jogosító esemete állott tegnap Katz Mátyás 14 éves szabóinas személyében a rendőrség előtt. A kora hajnali órákban ugyanis jobb ügyhöz méltó ügyességgel emelte el Metrik Péter cipész segédnek ágya mellé akasztott nadrágját és cipőjét, mely ténykedésért nem is késett a jólelkű Kollman bácsi a kis tolvajnak járó elismeréssel.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskőh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

Vidéki levelezés.

Hosszu-Pályi, 1895. július 15.

A hosszupályi körorvosi állomás megüresedvén, a pályázat a derecskei főszolgabíró úr által f. hó 15-ére lett Hosszupályi község házában kintüve.

Tekintve, hogy a választandó orvos köre csupán Hosszu-Pályi és Monostor-Pályi községre terjed, tekintve továbbá, hogy a két község az itteni körorvos exponáltabb állásának megfelelőleg a fizetést is felemelve, ezt 800 frt készpénz és 140 frt lakbérben állapította meg; nagy számban érkeztek a pályázati kérvények s a pályázó orvosok már mintegy két hét óta igyekeztek maguknak pártfogókat, illetve a választó bizottságban szavazatokat nyerni.

Amde a bizottság tagjai számra nézve 18-an (9-et Hpályi, 9-et Mpályi küldött) egyedül az érdemre helyezték, állásponjtukat, s a pályázók közül a főszolgabíró is a szavazás elrendelésékor csupán a legjelesebbeket jelölte.

Összesen 33-an pályáztak, nevezetesen: dr. Falcsik Dezső, dr. Wallner Miksa, dr. Ki-

rály Lajos, dr. Stark József, dr. Csiky Ferencz, dr. Sárközy Adorján, dr. Meissner János, dr. Schön Mór, dr. Gesnay József, dr. Grünfeld Ignác, dr. Leichter Izidor, dr. Székely József, dr. Világhy Sándor, dr. Feldman Fülöp, dr. Bakonyi Vilmos, dr. Keresztesy Béla, dr. Endre János, dr. Mendel Bernát, dr. Kende József, dr. Havas Zsigmond, dr. Radó Lajos, dr. Spitzer Jakab, dr. Lubi Lajos, dr. Horváth József, dr. Mandel Gyula, dr. Deák Zsigmond, dr. Furrer Gyula, dr. Weisz Miksa.

A főszolgabíró a szavazást elrendelvén dr. Meissner János 13 s dr. Csiky Ferencz uszodi gyakorló orvos 5 szavazatot kapott, melynek folytán dr. Meissner János marosvásárhelyi körorvos róm. kath. vallású nőtlen, fiatalember 8 szavazattöbbséggel meg lett választva.

Dr. Meissner János fia a kolozsvári egyetem kiérdemült tanárának dr. Meissnernek, ki az orvosi facultáson több mint 30 évig működött.

Az ujonnan megválasztott körorvos a bizottság előtt a választás színhelyén le is tette a főszolgabíró kezeibe az esküt, s a napokban el is foglalja állását. r. l.

E G Y L E T.

Nagyvárad, önkéntes tüzoltó-egylet.

108/1895. sz.

Értesítés.

A magyar országos tüzoltó szövetség Kolozsvárott tartandó XXII-ik közgyűlésére a meghívás hozzánk megküldvén, értesitem a tagokat, hogy ezen közgyűlésen a nagyvárad önkéntes tüzoltó egylet is részt veend.

Az indulás f. évi augusztus hó 17-én d. e. fél 12 órakor történik és pedig a régi szokás szerint az egylet költségén. A tagok elszállásolásáról Kolozsvárott gondoskodva van, egyéb költségeket azonban a tüzoltó sajátjából tartozik viselni.

Az ünnepély részletei a következők:

- 1) augusztus 17-én délután fogadtatás az indóházban;
- 2) augusztus 18-án gyülekezés a tüzoltó őrtanyán felvonulás a városházához;
- 3) tüzoltó segélyező szövetségi ülés;
- 4) a magyar orsz. tüzoltó szövetség közgyűlése;
- 5) a város nevezetességeinek megtekintése;

- 6) a kolozsvári tüzoltók diszgyakorlata;
- 7) társas ebéd a lövöldében;
- 8) diszeladás a nemzeti színházban;
- 9) kirándulások különböző utirányokban, melyekben minden tüzoltó saját költségére részt vehet.

Felhívom e végből a tagokat, miszerint a részt venni óhajtok neveiket a mellékelő aláírási ívben tüntessék ki: a jelentkezők egy-szersmind értesítettnek hogy kedden, esütörtökön és szombaton — mindenkor este 8 órakor gyakorlatok tartatnak s kik ezen gyakorlatokról elmaradnak, a kirándulásban részt nem vehetnek.

Kelt Nagyváradon, 1895. július 12.

Mezey Mihály,
főparancsnok.

SZÍNHÁZ.

I. Bálkirályné.

A »Bajazzok« harmadszori előadását a »Bálkirályné« Berezik Árpád ez elven s kitűnő helyzetek és velős mondatoktól pezsgő pompás kis vígjátéka előzte meg.

Nem csodáljuk, hogy a közönség határozottan szólva pazarolta a tapsokat, mert ugy a darab, mint maga az előadás a legkitűnőbbnek mondható s állandó derűtségre hangolták a publikumot.

Mindenekelőtt pedig, ami kedvencz naivánkat Novák Irént kell kiemelnünk, kiről többször elmondtuk már, hogy kedves és természetes modorával valóban meghódította a közönséget.

Benedek elegáns volt s szerepét igazán; non salanével játszotta meg. Tompa Kálmán pedig könnyed s valódi szerelmes színész-

hez illő határozottsággal tüntette ki magát, nem különben Balassa is, kinek művészi talentumát már ismerjük.

Szendreiről legutoljára emlékezünk meg, holott talán ő is az első helyet méltán elfoglalhatná. Mai alakításával beigazolta előttünk, hogy tehetsége nem különben gyakorlata is van, melyet bármely darabban érvényre tud emelni.

II. A »Bajazzok«

A »Bálkirályné« a »Bajazzok« követte, mely a megszokott simasággal folyt le. Réthy Laura kedves hangja mindvégig lebilincselte ismét a közönséget s a hálás publikum nem is fukarkodott tapsokban. Mezei és Csátrai hasonlóképen minden tekintetben, úgy hangjukat mint játékukat nézve megállták helyüket.

Kormos Ferike első debuje.

A két darab között, mint az aranyba foglalt gyémánt, magaslott ki Kormos Ferike gyönyörű éneke. A tehetséges fiatal művésznő ezuttal mutatta be művészi, koloraturáját Luigi Venzano hangulatteljes, melódias keringőjében. Mint gyöngyszemek peregtek ajkairól a legnehezebb futamok és trillák az ő remekül iskolázott, finom hangján, mely fejlődésre képes, gyönyörű hang, alsó regisztereiben csengő, csillogó, a felső regiszterben pedig biztos, könnyed s zengő, mint az érczharang. Trillázni pedig kezdő művésznőtől így nem hallottunk. Csak kellő rutinra van szüksége. Szerződtetését melegen ajánljuk az igazgatóság figyelmébe, mely nem szalaszthatja el az alkalmat, hogy oly nyereséges akvizícióval meg ne örvendeztesse a közönséget.

A fiatal művésznő előadását viharos taps és tetszészaj követte, ötször kihívták a lámpák elé s szép csokrot nyújtottak át neki, melyet biztató jelnek s elismerésnek vehet jövőre, mely reá nézve szépnak ígérkezik. A tréma, a lámpaláz elmúlik, a rutin megjön mihamar, de a tehetség és a művészet mindig olyan, mely előtt meg kell hajolni az elfogulatlan nézőnek.

(m. i.)

REGENY-CSARNOK.

K é s ő n.

Robinson F. W. után: M. J.

28

(Folytatás és vége.)

Hát lehetséges volt az, hogy ő, a becsületes Grey Dudley arra gondoljon, hogy míg az egyik leányt szereti, addig kezét örök szövetségre nyújtja a másiknak? S mindezt azért, mert félt a világ nyelvével?

Szerencsére elég jókor észére tért. Kezében volt a varázsszék, melylyel Sefnek szételűt boldogságát visszaadhatta s az elkeseredett apát kibékíthette.

Lépteit mindjobban gyorsította, szive egyre hevesebben dobogott s gondolatai jóval megelőzték őt. Látta Sefet szomorúan, kétségbeesve ülni szobáskájában és siratni elvesztett édenét, — mennyire el fog bámolni, midőn ő hirtelen belép, ő aki elég kegyetlenül el akart tőle válni. Sirva és nevetve fogja magát az ő keblére vetni. A goromba papa vissza fogja vonni kemény szavait s azután mind, mind boldogok lesznek. Az odaadó, szép, kedves Sefből pompás kis asszonyka lesz, csakhamar beleéli magát az előkelő világ szokásaiba, tökéletes lady lesz s még irigyelni fogják tőle társai.

Utja azon kórház előtt vezetett el, melyben Amore Frank alkalmazva volt. Dudley felindulásában aligha gondolt volna barátjára s tovább rohant volna, ha a kórház előtt öszszegyűlt néptömeg nem vonja magára figyelmét.

Igy azonban hirtelen az jutott eszébe, hogy felszalad Frankhoz, elmondja neki a történet változást s azon szilárd, megmásíthatlan elhatározását, hogy elveszi a kis divatárusnőt, hadd lássa, mint fog barátja csodálkozni és hitetlenkedni! A fiatal orvos hideg, számitó ember volt s szigorú elvekkel bírt. Dudley már előre elképzelte, minő erkölcsi predikációt fog ismertetni neki tartani, de legalább nem illethette megint azzal a szemrehányással, hogy egyszerre két

nőt bolondit el s ifjabb és szegényebbeket elbuktatja.

Frank eleinte le fogja őt hordani, de mivel jószívű fiú, csakhamar, megbékül és szerencsét fog neki kívánni választásához. Egyszerre Dudley hangos kacajra fakadva megállott az udvaron; különös gondolat ötlött eszébe. Hátha Frank átvénne Geraldinena a vigasztaló szerepét, megnyerné kegyét s végre oltárhoz vezetné? Frank boldog lehetne ennek oldalán, habár e boldogság nem is az lenne, a mi Dudleyt a Sef birtokában kecsgettette, t. i. az önzetlen szerelem boldogsága, mely a kedvesért minden áldozatra kész.

A portás észrevette Dudleyt és kalaplevévé közeledett feléje.

— Nos, Jackson, talán valami nagyobb esete van az orvos urnak? kérde Dudley.

— Nem, uram, fenn van szobájában.

— Erről a csődületről azt hittem...

— A hullára várnak, melyet egy órával ezelőtt ide hoztak. Azt kérdelem öntől uram, micsoda joggal hozzák be ide az ostoba emberek hulláit, mikor azokat úgy sem lehet többé föltámasztani.

— Hát mit teyenek velök mást? vegyült a beszédbe egy ósz ápoló.

— Határozottan állíthatom, hogy a leány lélegzett még, midőn én és Bill kihalásztuk a vízből.

— Akkor hát utolsó sóhaját és azt is hallottátok, miért ölte magát a vízbe? — gúnyolódék a vaskos portás, ki mindennap látott efféle tragoediákat s épen ezért egészen eltompultak érzékei.

— Azt különben is könnyű eltalálni, szólt az előbbi. Mindig a régi és mégis új történet az, mely a leányokat a halálba kergeti!

— Istenemre, igazad van, hanem —

— Engedjétek át, kiáltott Dudley, kinek egy homályos sejtelen összeszorította torkát.

— Azonnal beszélnem kell Amooreval.

Berontott a nagy középső csarnokba, hol több orvosnövendék volt összegyűlve s néhány munkás egy leterített gyászpadot vitt vállán, hogy a halottat a hullaszobába szállítsa. Amore Frank épen akkor jött ki szobájából, midőn Dudley az ő nevét kiejtette. Halványan és sötéten összevont szemöldökkel állott Grey Dudley előtt.

— Látod, én előre tudtam, hogy nem lesz jó vége a dolognak! Miért jöttél még ide? kérde szigorúan. — Mire való még nagyobb figyelmet és botrányt okozni?

— Tehát csakugyan, — igaz, . . . kiáltott fel Dudley kétségbeesve. A szó elhalt ajkán s borzadály futott rajta keresztül, mialatt a gyászpadra mutatott.

— Igen — ez az a leány, kit nekem a Grandisonházban Sef gyanánt bemutatattál. Mit mondtam neked egy hóval ezelőtt?

Grey már nem hallotta barátja utolsó szavait, hanem a leány nevének említésére életlenül terült el a földön.

— Ne tölüljanak előre, uraim! szólt Amore lehajolva Dudleyhoz és visszatartva az orvosnövendékeket.

Az egész csak erős idegrázkódás — nehéz ájulás, melyből csakhamar magához fog térni.

Azután a hullaszállítókhoz fordult: Távozzatok! Gyorsan — nem szabad látnia a hullát, ha magához jön. S önök, uraim, ha szabad kérnem, szíveskedjenek magamra hagyni barátommal.

Midőn Dudley életre tért aléltóságából, me-reven és zavartan tekintett Amore Frank arcára — meg volt örülve . . .

T Á V I R A T O K.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, jul. 16. (Saját tud. táv.) Báró Bánffy Dezső miniszterelnök Bécsbe utazott. Tudósítónk távirata szerint a miniszterelnöknek ez az útja igen fontos előterjesztésekkel van kapcsolatban. Ugyanis előterjesztést akar tenni a főrendiházi ki-nevezések tárgyában, ezek között proponálván a Bohus báróságával megüresedett

tagságra Tóth Istvánt, a közös főszámszék volt elnökét. Ezenkívül előterjesztést tesz a miniszterelnök az uralkodóháznak részvétele iránt a millennium ünnepében.

A nuncziusért.

Budapest, jul. 16. (Saját tud. táv.) Legújabbán a nyitrai egyházmegyéhez tartozó baáni, továbbá az eperjesi egyházmegyébe kebelezett laborci kerület papsága fejezte sajnálatát a nuncziusnak a vele történt sérelmek fölött.

A néppárt és a választási jog el-kobzása.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) A néppárt központi irodája a nyilvánosság útján azt a kérelmet intézi a párt tagjaihoz, hogy az irodát mindazon községekben, hol a választó polgárok a lajstromból kihagyattak, értesítsék a következőkről:

1) Mennyi az összes kihagyottak száma?

2) Mennyi reklamáció adatott be a jogfosztás ellenében?

Ismét zsidó vita Ausztriában.

Bécs, július 16. (Saját tud. táv.) A képviselőház mai ülésén Menger izgatta fel újból az antiszemitákat.

Menger, Lichtenstein herczeg tegnapi beszédével foglalkozik. Indokolatlannak mondja Lichtenstein vádjait a liberálisok ellen az ipartörvény kérdésében. Bécs — ugymond — kereskedő város, és az antiszemiták nem tagadhatják el azt a tényt, hogy a német- és magyarországi kereskedők jó része zsidó. S ha ezeket a kereskedőket elriasztják Bécsből azzal, hogy itt a legnagyobb kellemetlenségeknek lehetnek kitéve . . . (Nagy zaj. Felkiáltások az antiszemiták padjain.)

Steiner: Bizonyítsa be! Ne beszéljen a világba!

Menger: Hallgasson, ha én beszélek! (Zajos felkiáltások az antiszemiták padjain.)

Polthofer képviselő (nevetve): Minden héten megverjük őket.

Steiner képviselő folyvást kiáltoz.

Kathrein alelnök nyugalomra inti a Házat.

Steiner: Ha egy zsidó bejön Galicziából, az már itt marad! (Derűtség az antiszemiták padjain.)

Menger kijelenti, hogy nem az antiszemitákat, hanem csak a kormányt akarja több belátásra bírni.

Az unitáriusok milliója.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) Berde Mór urnak az unitáriusoknak hagyott millióját, a melyre vonatkozólag már bűnper is folyt, veszély fenyegeti egy polgári per alakjában, a melyet a hagyományozó rokonai indítottak.

Az angol választások.

Budapest, július 16. (Saját tud. táv.) Londonban hajnali fél háromkor feladott távirat szerint eddig 172 unionista, 23 liberális, 4 parnellista, 4 anti-parnellista, és 1 munkás választatott meg. Az unionisták 24, a liberálisok 5 kerületet nyertek. A bukottak közt van a Kair-Hardie a munkáspárt ismert vezére is.

Hétszáz jogfosztott polgár.

Hódmezővásárhely, jul. 16. (Saját tud. táv.) Az országos képviselőválasztásra jogosultak névjegyzéke ellen 597 felszólamlás adatott be hétszáz kihagyott választó részéről. A jegyzék az 1894. évi adóalapon készült, tehát nyilvánvaló, hogy a cenzus felemelése volt az eszköz, a melylyel annyi választót jogától megfosztottak. Maga az igazoló-választmány elnöke is felszólamlással élt a jogfosztás e hallatlan mértéke ellen.

Az osztrák képviselőház berekesztése.

Bécs, július 16. (Saját tud. távirata.) Az osztrák képviselőház mai ülésén az elnök kijelentette, hogy a kereskedelmi költségvetés tárgyalását ma be akarja fejezni, hogy az ülésszakot a költségvetés letárgyalása után e hó 20-án be lehessen rekeszteni. Ez a kijelentés a ház élénk helyeslésével találkozott. Ezután folytatták a kereskedelmi költségvetés tárgyalását.

K ö z g a z d a s á g.

Mely időtájban és hányszor permetezzünk a pyronospora ellen.*)

Sem azt, hogy mikor, sem azt, hogy hány-szor permetezzünk, pontosan kiszámítani nem lehet, az mindig főleg attól függ, hogy minő az időjárás.

Egy szabályt azonban jól véssünk be emlékeztünkbe, s ez az, hogy az első permetezést minél előbb, ha csak az esőzések nem akadályoznak ebben, végezzük el még május hónapban és mindenek előtt még a virágzás előtt.

A betegség fejlődésénél a gomba benn él a zöld részek belsejében, tehát igyekeznünk kell hogy akkor permetezzünk, mielőtt még a gomba szaporodó testeikéi rájutnának a lombzatra. Ha a gomba már bejutott a lombzat belsejébe, akkor a betegség kitörését már nem gátolhatjuk meg, csak fokozódásának és továbbterjedésének vethetünk határt.

Hazánk nagy részében a szőlő csak június közepén van teljes virágzásban, de a déli vidékeken már május végén is virágzik, miért is a vidékiek és a tavasz melegsége szerint kezdjük e permetezést. Kivéve az olyan vidékeket, amelyek melegítékűek és az olyan éveket, melyekben nagyon korán tavaszodott, legalkalmasabb lesz a permetezést a fagyos szentek (Pongrácz, Szervász, Bonifác május 12, 13, 14) elmúltával megkezdeni. De azért szorososan ne tartuk magunkat, mert e tekintetben sem a naptárhoz, mert ezek az ugynevezett kései fagyok sem jelentkeznek pontosan. Ha péld. már május 10-én azt látjuk, hogy néhány napi hűvös idő után az idő szépen felmelegedett, s a szőlő szépen fejlődött, a permetezést kezdjük meg; viszont, ha péld. még 15-kén fagyra áll az idő, várjuk be, míg jóra fordul, mert fagyos időben a gomba ugysen tud fejlődni.

Májusban azért is jó elvégezni a permetezést, mert, mint azt sok évi tapasztalatok bizonyítják, hazánkban a legtöbb eső június hónapban szokott esni. Természetesen ebben is van kivétel, pl. nálunk Magyar-Óváron, a folytonos esőzés miatt 1893-ban, épen májusban nem igen lehetett permetezni s körülbelül így volt ez a lefolyt évben, 1894-ben is.

Ha az első permetezést a virágzás előtt elvégeztük, a virágzás után az első permetezést követőleg úgy 4—5 hétre (június-júliusban). Végezzük el a 2-ik permetezést. Mig az első permetezéshez mindig csak egy percentes borsdói lét használjuk, mert ilyenkor a lombzat még gyengébb, miért a gyenge levelek egyrésze könnyen leperzselődik, addig a 2-ik permetezéshez használjunk két percentes lét, mert ilyenkor az egészen fiatal levelek is erősebbek, mint a tavaszi fiatal levelek.

*) Mutatvány *A szőlő peronospora betegsége című füzetből.

Legalább kétszer okvetlenül szükséges permetezni De az esetben, ha azt látjuk, hogy az egyre előtörő fiatal leveleket a betegség erősen megtámadja, vagy ha látjuk, hogy a nem permetezett szőlőkben a betegség erősen jelentkezik, vagy ha erős esők a bordói lét lemosták volna, szükséges a 3-ik permetezés is (július-augusztus hónapban).

De jegyezzük meg, hogy az asztalra szánt szőlőket július végén tul ne permetezzük, mert szedésükkor esetleg nyomai lesznek rajta a lének, s az ilyen szőlő undorító, azt nem veszik meg; sőt a a korai (már augusztus közepe tájában érő) esemegeszőlőket július elején tul sem tanácsos permetezni. A bornak szánt szőlőt azonban bátran permetezhetjük egész augusztusban, sőt ha nagy melegek volnának s a betegség erősen jelentkezik még mindig, ugy ezeket szeptember hóban is (főleg a hajtások jó kiérése végett) bátran permetezhetjük.

Az elmondottakból következik, hogy a szőlőt legalább 2-szer, a legtöbb esetben 3-szor s esetleg 4-szer is kell permetezni, a mi mindig az időjárástól függ. Esős, meleg időben a mikor a betegséget okozó gomba buján fejlődik s amikor a bordói lét jobban lemosódik, többször, ellenkező időjárásban kevesebbszer kell permetezni.

A permetezésnél nagy gondunk legyen a fiatal ültetvényekre és a szőlőmag oltványiskolákra. A fiatal ültetvényeket legalább 3-szor és esetleg 4-szer kell permeteznünk, mert ezeknek nagy szükségük van a dus és jó egészségben levő lombozatra, éppogy a szőlő- vagy oltványiskolákban lévő növényeknek is, melyeket annál inkább többször permetezhetünk, mert ezek aránylag kis területre lévén összeszorítva s nem bírván még kifejlett buja lombozattal, nagy költséget ugysem okoznak.

Az olyan szőlőkben, amelyeket csonkázni szoktak (Lőrincz napja táján,) akkor, ha a 3-ik permetezés ideje összeesnek a csonkázás idejével, ne permetezzük a csonkázás előtt, hanem utána, mert így sok lét kimélünk meg.

Nagyváradai hetivásár.

— Julius 16. —

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1895. július 16-ik napján tartott vásárban eladott termésmétnyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.50.—6.30 Kétszeres buza 5.60.—5.40. Rozs 5.70.—5.50. Arpa 5.30.—5.20 Zab 6.20.—6.00 Tengeri 7.20.—7.00 Borsó 16.— Lenese 16.— Bab 9.— Köleskása 13.50.— Burgonya 4.20. Lángliszt 12.50 Zsemlyelisz 11.50 Fehérkenyér liszt 10.80 Barnakenyér liszt 9.— Széna fuvarral 3.60. Szalma fuvarral 1.90 Szalonna 57.— 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr. 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifabikk 3.—, tölgy 2.70, eser 3.20. 100 kiló marhahus 56.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaalaj 50.—. Egy liter bor ó 50, uj 40. Pálinka 26, szilvapálinka 80, szesz 95. Egy métermázsa kő-só 10.70. nyers fagygyu 26.—, olvasztott fagygyu 38.—, szappan 24.—, birka gyapju 95.—110 magyar gyapju 42.—. Egy hektoliter ó-bor 40.— uj-bor 30.—, mész 1.20, kemény faszén 2.70 puha faszén —, kendermag —, köles 9.50 repeze —, dió 19.—, mogyoró —, aszu szilva 14.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 62, sertéshus 56, juh-hus 36, veres hagyma 20, fog-hagyma 40, bors 1.40, paprika 1.60 barna kenyér 09. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny — 1 mm. Luczernamag —, frtíg, 1 mm. Lóhere — 1 mm. Burgondi —.

Marha ártáblázat 1895. július 16-ról:
Egy pár első rendű jármás ökör 350.—, egy pár másodrendű jármás ökör 240.—, egy pár harmadrendű jármás ökör 150.—, 1 pár fejős tehén 150.—, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 100.—, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 80.—, 1 drb. veres borju 10.—, 1 drb. fél éves borju 34.—, 1 drb. egy éves borju 42.—, két éves borju 54.—, 1 drb. hizott sertés —, 1 pár fél éves sertés —, 1 pár egy évessertés —, 1 pár két éves sertés —, egydrb. jó igásló 80.—, 1 pár ökörbőr 20.—22, egypár tehénbőr 15.—17, borjubőr 5.—, 1 pár lóbőr 8.50.—, 1 pár juh bőr 2.20.

Forgalmi kimutatás 1895. évi július hó 16-ról: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 300 hltr, árpa 200 hltr, zab 100 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 2000 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 00 drb, félhizott 0.—, sovány —, süldő 000, malacz 000, hizott marha 15, jármás ökör 700, fejős tehén 300, borju 260, bivaly 20, juh és bárány 100, ló 353.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. július 15.

Budapest, július 15. I. Készárúüzlet. Buzát ma élénken kínáltak, — a vételkedv fokozódott volt és szilárd irányzat mellett 12.000 q. hazai buzát 2 1/2—5 magasabb áron vásároltak.

Idegen buzákban nem volt forgalom. Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.10—0.— frton Budapesten. Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli. Arpa irányzata és ára változatlan. Zab irányzata 10 krral csökkent.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

B u z a						
F A J	Műnős. súly hektol.	100 kgr. ára		Műnős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági — — uj	78	6.70	6.75	79	6.75	6.95
» — — uj	80	6.80	6.85	81	6.85	7.05
» — — uj	82	6.90	6.95	—	—	—
Tiszavidéki — — uj	78	6.75	6.80	79	6.80	7.—
» — — uj	80	6.85	6.90	81	6.90	7.10
» — — uj	82	6.95	7.—	—	—	—
Pestvidéki — — uj	78	6.70	6.75	79	6.75	6.95
» — — uj	80	6.80	6.85	81	6.85	7.05
» — — uj	82	6.90	6.95	—	—	—
Fejérmegyei — — uj	78	6.70	6.75	79	6.75	6.95
» — — uj	80	6.80	6.85	81	6.85	7.05
» — — uj	82	6.90	6.95	—	—	—
Bácskai — — uj	78	6.80	6.85	79	6.85	7.05
» — — uj	80	6.90	6.95	81	6.95	7.15
» — — uj	82	7.—	7.05	—	—	—

II. Határidőüzlet. Amerika tegnap 1 centtel olcsóbb áremelkedést jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodók. Árak marokkói háborus hírekre 3—4 krral javultak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.57—6.62 frt rozs őszre 5.52—5.62 frt, tengeri július—augusztusra 5.74—5.78. forinton, tengeri augusztus—szeptemberre 5.88—6.03 frt, zab őszre 5.58—5.65 frt, káposzta-repce augusztus—szeptemberre 9.40—9.50 forinton.

Zárlatkor maradt: buza őszre 6.70—6.71 forinton, rozs őszre 5.61—5.62 frton, tengeri júliusra—aug.—ra 4.85—4.95 frton, tengeri augusztus—szeptemberre 4.90—4.91 frton, zab őszre 5.75—5.76 frton, káposzta-repce augusztusra—szeptemberre 9.45—9.50 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. július 16-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	123.75
Magyar koronajárdék —	—	—	—	—	100.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	125.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	103.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	122.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény —	—	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény —	—	—	—	—	98.75
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcson —	—	—	—	—	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcson —	—	—	—	—	147.—
Osztrák járdék papírban —	—	—	—	—	101.25
Osztrák járdék ezüstben —	—	—	—	—	101.25
Osztrák járdék aranyban —	—	—	—	—	123.75
Osztrák korona járdék —	—	—	—	—	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek —	—	—	—	—	157.—
Osztrák-magyar bankrészevény —	—	—	—	—	1077.—
Magyar hitelbank részevény —	—	—	—	—	487.75
Osztrák hitelintézet részevény —	—	—	—	—	403.20
Osztrák-magyar államvasuti részevény —	—	—	—	—	433.25
20 frankos arany (Napoleon'd'or) —	—	—	—	—	962.—
Német birodalmi márka —	—	—	—	—	59.40
London vista —	—	—	—	—	121.40
Paris vista —	—	—	—	—	48.25
20 márkás arany —	—	—	—	—	11.88

SZINKÖR NAGYVÁRADON

Nagy bérlet 2. szünet. IV. Kis bérlet 2. szünet.

Pároszsinlet. Pároszsinlet.

Szerdán, 1895. július hó 17-én

Novák Irén jutalomjátékául:

A Z A R A N Y E M B E R.

Dráma 5 felvonásban, előjátékkal. Irta: Jókai Mór.

Az előadás kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Holnap esütörtökön, július hó 18-án bérletfolyamban

Boross Ferike kisasszony vendégfelleptével:

A PEZSGÓ.

Vígjáték. Irta: Muray Károly.

A gazdaközönség figyelmébe!

Jó karban levő

ócska buzás zsákok

jutányos áron eladók a

«LÁSZLÓ MALOM» első telepén.

187 1—1

10862/1895. számhoz.

Árverési hirdetés.

Nagyvárad város tanácsának, 10862. és 10865—895. szám alatt kelt határozata értelmében az 1895. évi július hó 26-ik napján a következő ingatlan javak fognak a városház tanácsstermében, illetőleg a helyszínen megtartandó nyilvános árverésen bérbe-, illetve eladatni.

a) A felső gyaloghídon gyakorolható vámszedési jog bérlete 1895 évi szeptember hó 1-ső napjától számítandó hat egymásutáni évre, vagyis 1901. év augusztus hó 31-ik napjáig.

Kikiáltási ár 700 frt évi bérösszeg, ezenkívül az évi adó- és illeték fizetési kötelezettség. Bánompénz 350 frt.

b) Az alsó gyalog- (nemzeti) hidon gyakorolható vámszedési jog bérlete 1895 évi szeptember hó 1-ső napjától számított hat egymásutáni évre, vagyis 1901 évi augusztus 31. napjáig

Kikiáltási ár 1404 frt évi bérösszeg, ezenkívül az évi adó és illeték fizetési kötelezettség. bánatpénz 702 frt.

c) A felső-Pecze-uteza kinyitása és a Pecze folyó rendezése folytán háztelekekül kiosztott 5-ik számú telek kikiáltási ár 1662 frt 57 kr. és a 6-ik számú telek kikiáltási ár 1662 frt 57 kr.

Az eladásra bocsátott ingatlanok (telkek) csak is a kikiáltási becsáron felül fognak eladatni.

Az árverés az a) és b) pontok alatt megjelölt javadalmakra 1895 évi július 26-án délelőtt 10 órakor a városház tanácsstermében, a c) pont alatt megjelölt ingatlanokra pedig ugyanazon nap délután 4 órakor a helyszínen fog megtartatni.

Árverelni az a) és b) pontok alatti javadalmakra szóval, vagy zárt ajánlat beadása mellett, a c) pont alatti ingatlanokra pedig csakis szóval lehet.

Az árverés megkezdése előtt az a) és b) pont alatt kitétt összeg, illetve a c) alatt ingatlanok kikiáltási árának 10 százaléka alulírott árverelő küldöttsége elnök kezeihez bánompénzül lefizetendő; az 50 kros bélyeggel ellátott zártajánlatokhoz pedig az a) és b) pont alatt kitétt bánompénz vagy megfelelő óvadékképes értékpapír szintén mellékelendő.

A beadott zártajánlatban világosan ki-teendő, hogy az árverelő az árverési feltételeket ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek elismeri. A zárt ajánlatok az 1895. évi július hó 26-ik napjának délelőtt 10 órájáig lesznek alulírott árverelő küldöttségi elnökhöz beadandók, későbbben beadandó zártajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési feltételek a városi gazdasági ügyosztálynál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverelőt tett ígérete, illetve ajánlata a leütéskor azonnal. Nagyvárad várost azonban csakis a törvényhatósági bizottságnak jóváhagyása után kötelezi.

Nagyváradon, 1895 évi július hó 12-én.

183 2—3

Pap János

tanácsnok, árverési küldöttségi elnök.

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieshübl” viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI „MATILD-FORRÁS”

rendkívül szénsavdús és páratlanul tiszta égvényes ásványvizet képezni sem lehet.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képezni sem lehet.

Legújabb vegyelemzés: „... a bodoki »Matild-forrás« vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvizünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbonát- szénsavtartalmát jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radon, preblai, bilini kron-dorfi, luh Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad- és félig kötött szénsavtartalmának s kitünő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító czélokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része ...»

Budapest, 1895. ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

„... a bodoki Matild víz kitünő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavarknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Étrendi italul és járványos időben ivóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.»

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a »Matild« víz igazán pompás ital.

Arjegyzék és a víz leírása szívesen küldetik.

Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyváradí főraktár **Wurst József** fűszer- és csemege kereskedése; kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazafias tisztelettel 175 8-0

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmegye) **Bodok** (Háromszékmegye.)

Haszonbéri hirdetés.

A n.-váradí I. sz. káptalani uradalom a gyapjuí határában fekvő

nagyméhesi

mintegy 360 kath. hold birtoka azonnal haszonbérbe adatik. A bérleti feltételek az uradalom központi irodájában (Barátok-utca 804. sz.) a hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. július 14.

Szabó Ferencz,
urad. igazgató.

186 2-3 (Utánnomás nem díjaztatik.)

Kiadó lakások.

Az Apáca-utca 3-ik számú bérházban (ahol a »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadó-hivatala van)

nagyobb és kisebb lakások

folyó évi augusztus hó 1-ére
180 7-0 kiadók.

Értekezhetni **Dr. SCHWEIGER EDE**

ügyvédnél Apáca-utca 383-18. szám.

Czégváltozás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni, hogy a **24 év óta** fennálló **Bartsch Sándor-féle**

arany-, ezüst- és ékszer-üzletet

folyó évi július hó elsején átvettem és saját nevem alatt tovább vezetem.

Ajánlom mindennemű **arany, ezüst ékszerárúmat**, továbbá **arany és ezüst**

egyházi szereket

u. m.: **kelyheket, szentségtartókat és gyertyatartókat.**

Teljes tisztelettel

SICHERT EDE,

ékszerész.

185 3-5

TÓTH LAJOS

Hardtmuth-féle porcellán és majolika,

ugyszintén saját készítményű

tűzálló kályha, kandalló, takaréktűzhely és fürdőkád

NAGY RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Kis-Fürdő-utca 466. szám a. (Saját ház.)

TELEFON ÖSSZERÖTTETÉS!

Van szerencsém becses tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, Kis-Fürdő-utczán (saját ház) évek óta fennálló **KALYHA-RAKTÁRAMAT** megnagyobbítottam és a Hardtmuth (Budweis) czéggel való előnyös üzleti összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ugy a saját, valamint a külföldi gyártmányu legjobb minőségű

kandallók, kályhák, takaréktűzhelyek és fürdőkádak

készítését a legolcsóbb árak mellett eszközölöm és árusítom el.

Régi kályhák, takaréktűzhelyek átrakását és javítását pontosan teljesítem. Ez alkalommal fellívom becses figyelmét

a Hardtmuth-féle kályhák, kandallók, takaréktűzhelyek és fürdőkádakra,

melyekből helyben kizárólag **csak én vagyok jogosítva raktárt tartani.**

Emel fogva ugy a helybeli, valamint a fővárosi czégek bármelyikével esín, választék és olcsóság tekintetében versenyezem.

Kályháim jóság, tartóssága és fűtő képességeért teljes szavatosságot vállalom.

Elvem törekvésemmel oda juthatni, hogy a mai előhaladott korszellem igényeinek jöminőségű és izletes kivitelben, megfelelő szolid árak és pontos kiszolgálással megfelelhessenek.

Azon reményben, hogy e nembeli szükségleteit nálam fogja beszerezni, becses pártfogását kérve, maradok

kitünő tisztelettel

Tóth Lajos,

kályhás.

(85) 18-25

